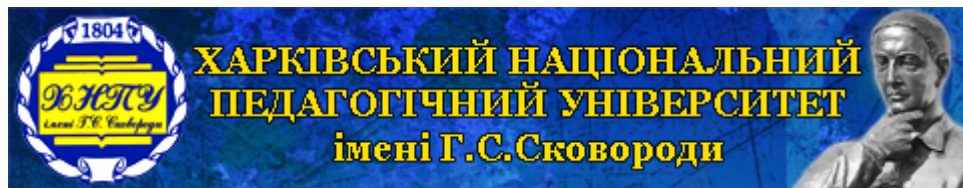

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Криворізький державний педагогічний університет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
19 травня 2023 року**

ХАРКІВ – 2023

Сапєльнікова А.С., Романова І.А. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІЗОТЕРАПІЇ.....	173
Свинаренко А.Є. ПРОФІЛАКТИКА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ У СОЦІАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ-СИРИТ І ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ.....	176
Силиверст Ю.В. СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ПІДЛІТКІВ ДО УМОВ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї ЕТНОПЕДАГОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ.....	178
Сиротюк М.І. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ВЕТЕРАНІВ.....	181
Склярова Г.С. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	183
Теслюк К.Р. КОНФЛІКТИ В СІМ'Ї: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА МЕТОДИ ВИРІШЕННЯ.....	184
Тірон В.О., Гончаренко О.В. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	186
Трайно В.І. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	190
Харитоновна М.О. ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ В ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	192
Черненко К.Р. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	194
Чернушенко А.В. ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОТИЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ СТАРШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	196
Чеховська Г.В. ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ У КЛУБАХ ЗА ІНТЕРЕСАМИ.....	198

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ**

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук І. О. Шеплякова

Сьогодення актуалізує проблему забезпечення в закладах загальної середньої освіти цілеспрямованого, систематичного соціально-виховного впливу на дітей, зокрема підліткового віку, задля формування у них соціально схвалюваних цінностей, якостей, просоціальної поведінки. При цьому дієвим засобом такого впливу на підлітків є мистецтво, ефективне використання якого в соціально-педагогічній діяльності закладів загальної середньої освіти (надалі – ЗЗСО) здатне активізувати соціальний розвиток дітей та сприяти підвищенню рівня їхньої соціальності. Це зумовлює потребу в розробці та теоретичному обґрунтуванні відповідної програми соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання підлітків засобами образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти.

Проведений аналіз наукової літератури засвідчив, що теоретичні питання соціалізації дітей підліткового віку досліджували О. Безпалько, Р. Вайнола, О. Караман, Л. Міщик, С. Харченко, Я. Юрків та інші; соціального виховання – Л. Манчуленко, О. Рассказова, А. Рижанова, Н. Сайко та ін.; соціально-педагогічний аспект роботи з підлітками, батьками, педагогами у закладах загальної середньої освіти – Т. Алексеєнко, О. Василенко, Н. Заверико, В. Оржеховська, А. Поляничко та інші. Мистецтво як засіб соціального виховання розкрито в наукових студіях І. Беха, М. Васильєвої, М. Куценко, Ю. Лисенко, Н. Максимовської, О. Мальцевої, О. Олексюк, І. Размолодчикової, І. Романової, О. Хендрик, І. Шеплякової та ін.; образотворче мистецтво – у дослідженнях І. Зверевої, А. Капської, О. Квашук та інших.

На основі узагальнення результатів проведеного аналізу джерельної бази [1; 2; 3; 4] *соціально-педагогічну діяльність з соціального виховання підлітків у закладах загальної середньої освіти* визначено як чітку послідовність дій соціального педагога щодо створення у цих закладах умов для якісного соціального виховання учнів.

Своєю чергою, *соціально-педагогічну діяльність з соціального виховання підлітків засобами образотворчого мистецтва у закладах загальної середньої освіти* схарактеризовано як систему соціально-педагогічної роботи, що сприяє цілісному розвитку особистості підлітка, його емоційно-ціннісної, пізнавальної й діяльнісної сфер, зняттю психологічних бар'єрів, надаючи можливість позитивного самовиявлення. Констатовано, що добір актуального та цікавого змісту образотворчої діяльності забезпечуватиме результативність соціально-виховної роботи з підлітками у закладах загальної середньої освіти.

Аналіз проблеми соціального виховання підлітків засобами образотворчого мистецтва, технології роботи соціального педагога ЗЗСО в цьому напрямі дозволив розробити та теоретично обґрунтувати програму соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання підлітків засобами образотворчого мистецтва в ЗЗСО (надалі – Програма), яка є комплексною і включає цільовий, суб'єкт-об'єктний, діяльнісний (підготовчий та технологічний етапи) та результативний компоненти.

Метою Програми є підвищити рівень соціальності підлітків – учнів ЗЗСО; суб'єктами – внутрішні (адміністрація, соціальний педагог, практичний психолог та педагогічний колектив ЗЗСО) та зовнішні суб'єкти (батьки підлітків, фахівці з образотворчого мистецтва, професійні арт-терапевти, волонтери (здобувачі закладів вищої освіти міста Харкова)). Центральним об'єктом Програми є підлітки – учні закладу загальної середньої освіти. Визначено ефективні форми та методи соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання підлітків засобами образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти (бесіди, дискусії, арт-терапевтичні заняття з елементами тренінгу (із залученням професійного арт-терапевта), майстер-класи (із залученням фахівця з образотворчого мистецтва), робота на базі ЗЗСО гуртка з образотворчого мистецтва, відвідування музеїв та виставок (у тому числі і віртуальні екскурсії), колективне створення коміксів, листівок, конкурс плакатів на актуальну соціально-виховну тематику).

Отже, на нашу думку, урізноманітнення інструментарію соціально-виховної роботи з підлітками в закладах загальної середньої освіти засобами образотворчого мистецтва сприятиме активізації соціального розвитку дітей, підвищенню рівня їхньої соціальності.

Список використаних джерел:

1. Васильєва М. П., Романова І. А., Шеплякова І. О. Актуальність використання засобів театрального мистецтва в соціальному вихованні підлітків у центрах соціально-психологічної реабілітації дітей. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 1 (6). С. 97-108. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/download/929/928> (дата звернення: 07.05.2023 р.).
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І. Д. Звереві. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. 536 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота і деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю. Київ. 2001. 123 с.
4. Куценко М.О., Размолодчикова І.В. Арт-терапія у роботі соціального педагога як засіб формування творчої особистості. *Соціальна робота і сучасність: теорія та практика професійного й особистісного розвитку соціального працівника*: матеріали Десятої Міжнарод. наук.-практ. конф. (18 груд. 2020 р., м. Київ), КПІ ім. Ігоря Сікорського, ФСП, КФ. Київ: Ліра-К, 2020. С. 110-113.